

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA MIASTA I GMINY PRZEDBÓRZ
NA LATA 2015 – 2020

Przedbórz, 2015

I. PRZEMOC W RODZINIE- PODSTAWY TEORETYCZNE

Przemoc w rodzinie definiuje się jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest:

- zjawiskiem wynikającym z działania człowieka (działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym),
- intencjonalna (zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu),
- wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym oraz cierpienie i krzywdy moralne u osób, których dotyczy.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

II DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE PRZEDBÓRZ

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w mieście i gminie Przedbórz z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w gmina liczy 7364 mieszkańców, z czego na terenie miasta zamieszkuje 3785 mieszkańców, a na terenie gminy 3794.

Właściwe zdiagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Przemoc jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia jeszcze trudniej jest zbadać. Istniejące statystyki pozwalają oszacować jedynie jego przybliżone rozmiary. Oficjalne statystyki nie obejmują niezgłaszanych przypadków przemocy, a problematyka przemocy jest traktowana, jako sprawa wstydliva, drażliwa, skrywana w czterech ścianach domu, stąd proces badawczy napotyka na liczne bariery metodologiczne.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Przedbórz została określona na podstawie informacji uzyskanych z danych statystycznych w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przedborzu, Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w naszej gminie oraz badań ankietowych. Na terenie miasta i gminy Przedbórz przeprowadzono badania ankietowe dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych, wśród nich zbadano zjawisko przemocy i agresji w szkole, a także zagrożeń przemocą w środowisku lokalnym wśród mieszkańców. W badaniu wzięło udział 50 uczniów Zespołu Szkolno – Gimnazjalnego w Przedborzu oraz 30 mieszkańców miasta i gminy Przedbórz.

Ankieta przeprowadzona wśród uczniów dotyczyła ataków i przemocy jakiej doświadczają młodzi ludzie w szkole. Ankieta zawierała 10 pytań, w których młodzież odpowiadała na pytania dotyczące tego czy w szkole czują się bezpiecznie: 45 uczniów (90%) czuje się bezpiecznie, natomiast 5 uczniów (10%) odpowiedziało negatywnie. Inne pytanie dotyczyło agresji lub przemocy w szkole; 52% młodych ludzi spotykało się z przejawami

agresji, 48% nie doświadczyło przemocy. Autorami w większości przemocy w szkole byli koledzy ze szkolnej ławy, a także koledzy ze starszych klas. Uczniowie w szkole spotykali się z przejawami agresji w formie: 41 uczniów doświadczyło przezywania, wyzywania, wulgaryzmów, a także byli dręczeni i znęcano się nad nimi- 4 osoby, rozbój (bicie i kopanie) – 6 uczniów, kradzieże 3 uczniów. Uczniowie nikomu nie mówili o niepokojących wydarzeniach jakich doświadczenia – 64%, 12 uczniów podzieliło się z drugą osobą o agresji jakiej doświadczenia w szkole. Kolejnym pytaniem jakie było skierowane do uczniów dotyczyło tego, gdzie zgłosiliby się o pomoc w razie problemów z agresją lub przemocą skierowaną do nich: 28 uczniów zwróciłoby się do - wychowawcy klasy, 7 uczniów do - dyrektora szkoły, 33 do - pedagoga szkolnego, 11 do - nauczyciela, któremu ufa, 26 do - rodziców a 15 osób do - kolegów i koleżanek.

Celem zdiagnozowania zakresu przemocy w rodzinie oraz poziomu wiedzy o tym problemie przeprowadzono badania ankietowe skierowane do mieszkańców miasta i gminy Przedbórz. Wypełniono 30 ankiet wśród których 20 stanowiły kobiety, a 10 mężczyźni. W oparciu o zgromadzony materiał badawczy ustalono, że 14 osób słyszało o przypadkach występowania przemocy w rodzinie w swoim środowisku lokalnym, a 7 osób zna takie przypadki, natomiast 9 osób nie zna takich przypadków. Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy badani znają osoby doświadczające przemocy w swoim środowisku lokalnym- 18 osób zna, 12 nie zna. Zdaniem respondentów alkoholizm jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie - 21 osób na 30 badanych. Wśród innych przyczyn zjawiska badani wymienili między innymi ubóstwo, niedopasowanie charakterów, narkomanię. Inne pytanie dotyczyło wskazania ofiar przemocy w rodzinie. Według ankietowanych najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci 17 osób tak odpowiedziało, według 13 osób są to żony. W ankiecie znalazło się pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne prowadzone w środowisku lokalnym w związku z problemem przemocy w rodzinie. Według 17 osób są one niewystarczające, 5 ocenia jako dostateczne, jedna jako dobrze prowadzone, a 4 nie miały zdania na ten temat. Odpowiadając na ostatnie pytanie czy oferta dla ofiar na terenie miasta i gminy Przedbórz jest wystarczająca w większości badani 18 osób odpowiedziało, że raczej nie, jedna że wystarczająca, 9 osób nie miało zdania.

Z przeprowadzonych badań wynika, że przemoc jest problemem występującym na terenie szkoły jak i występuje ona w rodzinie w środowisku lokalnym na terenie miasta i gminy Przedbórz. Uzyskane odpowiedzi świadczą o konieczności kształtowania u młodych

ludzi jak i dorosłych właściwych postaw wobec zjawisk związanych z przemocą, które pomogą aktywnie jej przeciwdziałać.

Zasoby miasta i gminy Przedbórz dzielą się na zasoby ludzkie - specjaliści z różnych dziedzin oraz zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcje wspierające. Do instytucji i organizacji na terenie miasta i gminy należą:

- placówki oświatowe: szkoły – Zespół Szkolno - Gimnazjalny w Przedborzu, Szkoła Podstawowa w Górach Mokrych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Przedborzu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Przedborzu;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Przedborzu;
- Straż Miejska w Przedborzu;
- Komenda Powiatowa Policji w Radomsku – Komisariat Policji w Przedborzu;
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Miejskim w Przedborzu;
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu.

Poza terenem gminy Przedbórz mają siedziby:

- Poradnia – Psychologiczna w Radomsku;
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w radomsku;
- Prokuratura Rejonowa w Radomsku;
- Służba kuratorska przy Sądzie Rejonowym w Radomsku;
- Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie w Radomsku;
- Inne.

Trudno ocenić skalę przemocy w rodzinie, obrazują ją statystyki opracowane na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego zebrane w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Liczba założonych Niebieskich Kart w latach 2013 – 2014 przez instytucje:

Instytucja zakładająca NK	Liczba Niebieskich Kart przekazanych do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego	
	2013	2014
Razem	4	11
Policja	4	10
MGOPS	0	1

Dane te jednak nie oddają w pełni obrazu przemocy na terenie Gminy Przedbórz. Zjawisko to jest powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia rozpoznanie i przeciwdziałanie jej. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej dlatego też, liczba Niebieskich Kart wzrasta. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

III ZADANIA SŁUŻB W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych

Pomoc społeczna

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Pracownicy socjalni jako przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często temu towarzyszą mu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała powstałych wskutek użycia siły psychicznej,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała)

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.
- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,

- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom

świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

Przedstawiciele GKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- ✓ diagnozowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ✓ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- ✓ inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- ✓ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań grupy roboczej należy, w szczególności:

- ✓ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- ✓ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- ✓ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

IV PODSTAWY PRAWNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 roku ,poz. 1356 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 roku Nr 180, poz. 1493 ze zm.);

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2015 roku Nr 163 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z póź. zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz.U. 1997 r. Nr 88 poz. 553 z póź. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z póź. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r. Nr 209 poz.1245).

Według polskich regulacji prawnych przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego, które jest ścigane z urzędu.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną.

V. CELE PROGRAMU

1. Cele ogólne

Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane m. in. przez:

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- 3) wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- 4) edukację społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 6) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

2. Cele szczegółowe programu

Cel 1.

Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Przedbórz

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	a) Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja, b) Przeprowadzanie badań ankietowych wśród uczniów szkół	- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu, - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Przedborzu - MKRPA w Przedborzu, - Szkoły z terenu gminy Przedbórz, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2015 – 2020 każdego roku w roku rozpoczęcia -

		i mieszkańców gminy		2015 i na koniec roku 2020
--	--	------------------------	--	----------------------------------

Cel 2.

**Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy
w rodzinie**

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, f) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, g) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”, h) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i) udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Przedborzu - MKRPA w Przedborzu, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<p>Działania ciągłe</p> <p>2015 - 2020</p>

Cel 3**Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą**

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	a) nawiązanie współpracy z instytucjami z terenu województwa łódzkiego zapewniające schronienie ofiarom przemocy, b) udzielanie świadczeń pieniężnych	- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu,	Działania ciągłe 2015 - 2020
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	a) prowadzenie pracy socjalnej, b) edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw	- Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu, - Placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny, - Komisariat Policji w Przedborzu, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku	
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy, b) organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą (w miarę potrzeb)	- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu, - Komisariat Policji w Przedborzu - Zespół interdyscyplinarny, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku	

Cel 4**Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie**

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym	- Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu, - Komisariat Policji w Przedborzu, - Placówki oświatowe, - Zespół Interdyscyplinarny, - Służba zdrowia	Działania ciągłe 2015 - 2020

		o instytucjach udzielających pomocy sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, b) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki, c) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, d) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- kuratorzy	
--	--	---	-------------	--

Cel 5

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) Uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty, (szkolenia wspólne i resortowe), b) organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu	- Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu - Komisariat Policji w Przedborzu, - Placówki oświatowe, - Zespół Interdyscyplinarny, - kuratorzy	Działania ciągłe 2015 - 2020

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
3. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu,
3. Komisariat Policji w Przedborzu,
4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przedborzu
5. Punkt Konsultacyjny w SPZOZ w Przedborzu
6. Placówki oświatowe,
7. Służba zdrowia,

SPODZIEWANE EFEKTY

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy,
2. Zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą w rodzinie na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego rozmiaru zjawiska na terenie Gminy Przedbórz,
3. Zwiększenie skuteczności działań,
4. Zmiana postaw społecznych wobec przemocy.

MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program jest kontynuacją z lat poprzednich i będzie realizowany na terenie gminy Przedbórz w latach 2015 - 2020. Działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają corocznie do Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przedborzu.

MONITOROWANIE PROGRAMU

Koordynatorem działań związanych z realizacją programu będzie Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy. Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przedborzu na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu.

Ostateczne efekty podsumowane zostaną w raporcie po zakończeniu jego realizacji. Przy ocenie programu będą brane pod uwagę następujące wskaźniki:

1. Liczba osób/rodzin objętych pomocą,
2. Liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
3. Ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
4. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
5. Ilość uczestników grup wsparcia,
6. Liczba uruchomionych procedur „Niebieska Karta”
7. Liczba ofiar przemocy w rodzinie,
8. Liczba osób biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych,
9. Liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy,
10. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie.

Dla zbadania efektów programu, w trakcie jego realizacji (raz w roku) oraz po jego zakończeniu przeprowadzona zostanie ewaluacja pod kątem następujących kryteriów:

- a) adekwatności - stopień dostosowania programu do potrzeb osób, które zostały nim objęte,
- b) użyteczności – stopień przydatności programu dla odbiorców,
- c) skuteczności – stopień osiągnięcia zaplanowanych celów,
- d) efektywności – sprawność działań podejmowanych w toku realizacji programu,
- e) oddziaływania – stopień, w jakim korzyści odniesione przez uczestników programu miały szerszy wpływ na ich otoczenie,
- f) trwałości – stopień, w jakim korzyści odniesione przez uczestników programu miały szerszy wpływ na ich otoczenia.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Środki finansowe własne gminy z funduszu Alkoholowego. Na realizację Programu w 2015 roku wysokość środków własnych będzie wynosić 2.000 zł.